

2017-02-13

Justitiedepartementet

Grundlagsenheten

Petra Forslid

103 33 STOCKHOLM

Betänkandet SOU1016:71 Snabbare omval och förstärkt skydd för valhemligheten

Att placera valsedlar innanför valskärmen inbjuder i mitt tycke till att valsedlar läggs över av andra partiers, tas bort eller i en sabotagehandling byts ut mot sådana som framstår som att de hör till ett visst parti men på grund av något subtilt fel i utformning eller innehåll kommer att ogillas i röstsammanräkningen

Jag har tagit del av utredningen ”Snabbare omval och förstärkt skydd för valhemligheten” och har via erfarenheter som röstmottagare i det allmänna valet och mina uppdrag inom Svenska kyrkans kyrkoval kommit fram till den uppfattning jag redovisar ovan.

Syftet med förändringen av placeringen av valsedlarna är enligt utredningen att förbättra skyddet för valhemligheten. Det förvånar mig att inte utredningen då ägnar mer tid åt budröstningen, vilken i mitt tycke ger en betydligt större möjlighet att röja valhemligheten samt störa eller påverka andras röstning.

Kanske skulle en kombination av valsedlar öppet lagda på ett bord enligt dagens system och valsedlar bakom röstningsskärmen kunna förbättra skyddet av valhemligheten och att väljaren inte lätt kan påverkas av familjeröstning eller personer som av annan anledning vistas i närheten. Detta eftersom flertalet väljare då (antagligen) skulle hämta sina röster på det öppna bordet där viss insyn gör risken mindre för manipulation av utbudet av valsedlar, och andra även snabbt kan påkalla uppmärksamhet om något verkar vara i oordning.

Anledningen att samma mekanism inte lika snabbt kommer avslöja oegentligheter bakom valskärmen är att där kommer väljaren i hög grad bara granska de valsedlar hen tänker använda i sin

egen röstning. Dessutom försvagar det av samma anledning skyddet för valhemligheten om denne kommer ut från valskärmen och påtalar att ett visst partis valsedlar inte finns där.

Min största oro är ändå att någon grupp personer trycker egna, felaktiga, valsedlar för ett parti vars resultat man vill försämra och försöker sabotera valet genom att placera ut dessa i skydd av valskärmen. Jag gissar att det inte skulle behövas sådana i särskilt många valdistrikt för att väcka frågan om omval.

Jag har stött på ett antal berättelser om valsedlar som gömts eller plockats bort i olika sammanhang. Och dessutom själv upptäckt ett fall där ett partis valsedlar lagts över av ett annat parti i en av mina egna vallokaler. Det här händer. Lyckligtvis inte så ofta, tror jag. Men jag föredrar att ha viss uppsikt över bordet där valsedlarna ligger än att inte ha det. Och vill också uppmuntra er på departementet att trycka upp 50-75 olika valsedlar, placera dem i ett trångt utrymme, manipulera placeringen på ett ställe och undersöka hur lång tid det tar för var och en av er att upptäcka vilket.

Med vänlig hälsning